

Elżbieta Kowalczyk

Piwnice Wielkie, st. 1, gm. Wielbark,
woj. olsztyńskie, AZP 33-65/1

Informator Archeologiczny : badania 31, 257-258

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

układały się następująco: do głębokości 30 cm warstwa darni i humusu, do głębokości 50-55 cm — poziom ilastego, jasnożółtego żwiru. W spągu humusu natrafiono jedynie na 4 fragmenty naczyń glinianych, datowanych na XIV-XV w. W wykopie II/97 do głębokości 30-35 cm — jasnożółty żwir. Na niewielkich odcinkach w spągu warstwy humusowej zlokalizowano niewyraźne zaciemnienia, zanikające w żwirze. Z miejsc tych pozyskano liczne fragmenty naczyń glinianych, fragmenty donic szklarskich oraz sprzączkę żelazną. W wykopie III/97 warstwa darni wystąpiła do głębokości 15 cm. W odległości 2 m od północnej krawędzi wykopu natrafiono na regularną warstwę kamieni łączonych żwirem oraz gliną. Konstrukcja rozciągała się na długości 3 m. Poniżej zalegał trzydziestocentymetrowy poziom jasnego żwiru. Z wykopu III/97 wydobyto liczne fragmenty naczyń glinianych oraz fragmenty donic szklarskich, datowanych na XIV-XV w. W wykopie IV/97 do głębokości 15 cm wystąpił humus, poniżej, do głębokości 30 cm, ciemny żwir. Pozyskano stąd jedynie 2 fragmenty naczyń glinianych, datowanych na XIV-XV wiek.

PILCE, st.1 gm. Kamieniec Ząbkowicki, woj. wałbrzyskie, AZP 92-26/65

- ślady osadnictwa średniowiecznego

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Leszka Berdułę (Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu.

Nowoodkryte stanowisko ujawnione po powodzi (średniowiecze?).Badania ratownicze polegające na inwentaryzacji śladów osady, odsłoniętych podczas powodzi z lipca 1997 roku

Materiały znajdują się w Muzeum w Wałbrzychu.

Badania będą kontynuowane.

PIWNICE WIELKIE, st. 1, gm. Wielbark, woj. olsztyńskie, AZP 33-65/1

- średniowieczny wał podłużny, tzw. Stary Wał

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez prof. dr hab. Elżbietę Kowalczyk. Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 52 m².

Wykop o wymiarach 13 x 4 m założono na południowym (zachowanym) fragmencie wału, na granicy oddziałów leśnych nr 544 i 528 leśnictwa Karolinka w nadleśnictwie Wielbark. Badany obiekt, widoczny na jednym z arkuszy rękopiśmiennej mapy granicy polsko-pruskiej S. Suchodolskiego z 1706 r., został zinwentaryzowany w sierpniu 1996 roku. Stanowi on część większego systemu wałów podłużnych, ciągnących się na przestrzeni kilkudziesięciu km w lasach na pograniczu mazowiecko-pruskim, prawie równolegle, w odległości kilku, kilkunastu km na północ od granicy państwowej, wyznaczonej w 1343 r., a dokładniej jest to środkowy odcinek tzw. Wału Piwnickiego (nazwę tę wprowadzono ze względu na powtarzalność nazwy Stary Wał na badanym obszarze), który zachował się w kilku fragmentach. Długość tego rodzaju obiektów oraz stan ich zachowania powoduje, że rejestrowane są one zazwyczaj jako osobne stanowiska na obszarze kilku arkuszy AZP. Tak jest i w tym przypadku, i dlatego inny badany fragment tego obiektu jest zarejestrowany jako Wielbark, gm. loco, st. XXIX, AZP 32-65/16 (patrz niniejszy tom *Informatora*).

Tegoroczny wykop objął nasyp wału i dwa rowy leżące po obu jego stronach. W trakcie prac stwierdzono, że nasyp posiadał drewnianą konstrukcję wewnętrzną, która zachowała się w postaci spalonych lub nadpalonych i częściowo spróchniałych, rozdartych pni drzewnych (zapewne sosnowych). Ułożone były one wzdłuż obu skrajów piaszczystego nasypu. Od strony południowego skraju nasypu konstrukcja ta zachowała się w trzech warstwach, a od strony jego północnego skraju tylko w jednej warstwie. Był to rodzaj szalowania układanego w trakcie sypania nasypu. Nadpalenie konstrukcji drewnianej było, jak się wydaje, wynikiem działań zmierzających do zniszczenia obiektu, ale ogień nie wnikał do głębiej posadowionych elementów konstrukcji. Pierwotna szerokość nasypu, mierzona na poziomie humusu pierwotnego, wynosi około 4,4 m, a zachowana wysokość osiąga około 0,6 m. Wymiary obu rowów, przy zróżnicowanej głębokości, wynoszą: południowego — szerokość około 2,8 m, głębokość około 0,8 m, północnego — szerokość około 3 m i głębokość około 0,9 m. Szerokość

całej budowli przekraczała zatem 10 m. Wypełnisko rowów stanowił piasek przemieszany, zwłaszcza z części spągowej, z fragmentami węgla drzewnych, pochodzącymi ze spalonej konstrukcji drewnianej nasypu. Nie odsłonięto żadnych zabytków ruchomych.

Badania nie będą kontynuowane.

PŁOCK, st. PSM 63, ul. Grodzka 6, woj. płockie, AZP 50-54

- miasto średniowieczne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone od czerwca do września 1997 r. przez mgr. mgr. Andrzeja Gołębnika i Macieja Wąsika (Zespół Archeologiczno-Konserwatorski). Finansowane przez Przedsiębiorstwo Inwestycji Komunalnych w Płocku. Przebadano powierzchnię 345 m².

Prace wykopaliskowe na terenie posesji Grodzka 6 pozwoliły na zadokumentowanie stratygrafii, układu przestrzennego relikwów drewnianej architektury i poziomu stropu calca. Pogłębiły one znajomość pierwotnej topografii terenu zajętego przez miasto i pozwoliły na odtworzenie przemian przestrzennych oraz pierwotnej parcelacji tego rejonu (z pocz. XIV w). Wyróżniono VIII faz i kilkadziesiąt poziomów użytkowania terenu od I ćwierci XIV w. do czasów współczesnych. Odkryto liczne relikty zabudowy w postaci budynków drewnianych o konstrukcji zrębowej, warsztat rzemieślniczy, studnie, latryny itp. Pośród inwentarza materiału zabytkowego największy udział obok ceramiki mają wyroby metalowe i kościane.

Materiał w posiadaniu Zespołu Archeologiczno-Konserwatorskiego.

Badania zakończono.

PŁOCK, st. PSM 62, Pl. 13-tu Straconych, woj. płockie, AZP 50-54

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od sierpnia do listopada 1997 r. przez mgr. mgr. Andrzeja Gołębnika i Macieja Trzecieckiego (Zespół Archeologiczno-Konserwatorski). Finansowane przez Urząd Miasta w Płocku. Przebadano powierzchnię 359 m².

Badania wykopaliskowe były kontynuacją prac rozpoczętych w roku 1996, na stanowisku PSM 52. Celami badań były: prześledzenie początków zasiedlenia tej części średniowiecznego Płocka oraz zlokalizowanie rozebranej po 1945 r. murowanej synagogi i rozstrzygnięcie zagadnień pojawienia się na tym terenie ludności żydowskiej. W trakcie badań wyróżniono 253 warstwy, 280 konstrukcji. Inwentarz zabytków liczy 5452 pozycje, w tym: 5141 fragmentów naczyń ceramicznych, 42 przedmioty metalowe, 6 monet, 41 naczyń szklanych, 124 kafle, 9 przedmiotów drewnianych, 2 przedmioty gliniane i 2 przedmioty kościane. Ponadto 16 pozycji inwentarza to 474 sztuki odpadków wyrobów skórzanych i fragmentów obuwia, a 81 pozycji inwentarza stanowią kości zwierzęce. Wyróżniono łącznie XII faz użytkowych. Odsłonięto pozostałości XIX wiecznej synagogi, określono jej wymiary i sposób budowy.

Materiały i dokumentacja w Zespole Archeologiczno-Konserwatorskim.

Badania zakończono.

POLKOWICE–Stare Miasto, gm. loco, woj. legnickie

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 19 maja do 9 lipca przez mgr. Wacława Pogorzelskiego. Finansowane przez Głogowskie Przedsiębiorstwo Inżynieryjno-Budowlane GPIB SA. Przebadano powierzchnię 1375 m².

Prace prowadzono na kwartale zachodnim Starego Miasta w Polkowicach z powodu przeznaczenia tego terenu pod zabudowę. Obejmowały one przyrynkową pierzeję zachodnią, na której zlokalizowane były w przeszłości posesje od nru od 31 do 37. Przebadany obszar obejmował I i II strefę zagospodarowania przestrzennego działki mieszczańskiej. Wyeksplorowano pozostałości po 23 obiektach, wśród których wyróżniono fragmenty budynków mieszkalnych i obiekty gospodarcze. W trakcie prac pozyskano: 3 pokrywki, 1 patelnię, 6 naczyń, kufel, 4409 fragmentów naczyń, 869 fragmentów kafli,